

SOS Racisme

Nørre Allé 7, 2200 Kbh. N

sos@sosracisme.dk

www.sosracisme.dk

København, 25. februar 2019

Hørings svar fra SOS Racisme vedr. udkast til Sanktionsloven:

lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik,
lov om individuel boligstøtte,
lov om Udbetaling Danmark,
lov om retssikkerhed og administration på det sociale område
og integrationsloven

Til: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

att. Anne Hedegaard: aih@star.dk , Lillis Søndergaard: ljs@star.dk og star@star.dk.

SOS Racisme indsender herved et **uopfordret høringssvar** vedr. de foreslåede ændringer i ovennævnte love og i den nye hovedlov for beskæftigelsesområdet.

Blandt af SOS Racismes arbejdsopgaver er:

- at bekæmpe den tilsigtede og utilsigtede diskrimination af indvandrere, flygtninge og andre etniske minoriteter i Danmark, bl.a. når det gælder adgang til bolig, arbejde, uddannelse, politisk deltagelse og retsbeskyttelse,
- at arbejde for bedre retsbeskyttelse af indvandrere og flygtninge i Danmark.

Derfor er det vigtigt for os at blive hørt om dette lovforslag, for selv om det rammer alle på offentlige ydelser, rammer det udlændinge særlig hårdt, fordi mange af dem i forvejen er på en integrationsydelse, der reelt er for lav til at føre et bare nogenlunde almindeligt sparsommeligt liv, hvis man skal blive mæt hver dag, og som på alle måder har ringere chancer for at komme i job end danske statsborgere af majoritetsherkomst har.

Generelt:

Vi ser i **den nye hovedlov om beskæftigelse**, som vi nylig har afgivet høringssvar om, nogle gode takter, fx at det skal være lovligt for en modtager af offentlig hjælp at rejse til Sverige eller Tyskland for en dag uden at blive trukket i hjælpen, og at nogle forhold for modtagerne bliver mindre regulerede. Fx vil man efter den nye lov ikke stresse folk med joblogning og aktivering, hvis de enten har et job på hånden i nær fremtid eller skal på barsel eller pension snart, kort sagt hvis det er meningsløst. Vi er glade for, at ordet meningsløst er kommet med i teksten til lovforslaget, for meningsløshed har der været rigeligt af i kontrollen og pålæggene for dem, som har været så uheldige at måtte søge hjælp i kommunen. Ikke af ond vilje hos de kommunale sagsbehandlere, men affødt af den hidtidige lovgivning, især siden pensionsreformen.

At undlade noget der er meningsløst giver god mening, med større respekt for individets selvbestemmelse og individets selvrespekt og for almindelig sund logik: folk skal ikke straffes bare fordi de ikke selv kan skaffe sig et job.

Når det gælder **sanktionsloven** vil vi foreslå at den forkastes helt og aldeles. Her finder vi et antal deciderede udlændingestramninger, der - hvis det nås før valget - kan bringe tælleren på uim.dk's hjemmeside op på langt over de 100. Men disse stramninger - selv om de gør ondt - er for ingen ting at regne imod den holdning og de konsekvenser det får, når man ikke vil lade boligstøtte kompensere for sanktioner, fx forårsaget af sort arbejde eller udlandsophold.

Mange flygtninge på integrationsydelse kan med det nuværende kontanthjælpsloft ikke få økonomien til at løbe rundt og må gå fra hus og hjem, hvis de da ikke kan få et arbejde, sort eller hvidt. De ønsker naturligvis lovligt arbejde, som under alle omstændigheder vil beskytte dem bedst og give dem flest chancer i livet i Danmark. Men hvis valget står mellem at miste sin bolig - og ikke kunne få en billigere bolig, mange har slet ikke råd til at blive skrevet på venteliste i et almennyttigt boligbyggeri, og tage sort arbejde, hvis der byder sig noget, vil valget formentlig for de fleste falde på sort arbejde i hvert fald for en tid.

Hvis **kommunerne ikke må lade boligstøtte kompensere sanktionerne**, vil mange vil miste deres bolig og måske skulle leve i **krisecentre** eller som **hjemløse** på gaden eller som sofasovere i mange år, før de eventuelt på et tidspunkt får en ny bolig. I den tid kan de nå at være sunket voldsomt ned på alle fronter i livet, psykisk med opgiven, initiativløshed og mindreværd, fysisk med dårligt helbred, og socialt med isolation; mange vil samtidig oparbejde et misbrug af stof eller alkohol, som er ekstremt svært at komme ud af, nogle vil måske endda komme ind i kriminalitet for at overleve på denne måde. Udover at svække de enkelte borgere, vil det blive utroligt dyrt for samfundet at få mange flere hjemløse og mere kriminalitet, og især for den kommune, de bor i. I forvejen har kontanthjælpsloftet sat gang i en øget hjemløshed, ligesom i VK-regeringens tid før 2011.

De foreslåede ændringer i Lov om individuel boligstøtte er direkte ondskabsfulde over for dem, som i forvejen har for lidt. Det samme er de nævnte voldsomme sanktioner med op til 3 måneders karenstid fra de normale ydelser eller med ophør af udbetalinger af (integrationsydelse, kontanthjælpsydelse, eller hvad ydelserne nu skal kaldes), og lange perioder med nedsatte ydelser med tilbagebetalingspligt. Andre sanktioner bibeholder det tidligere mønster med henvisning til tilfældige meningsløse aktiviteter, som fx fremmøde i jobcentret dagligt.

Sanktionerne underminerer på denne måde alt, hvad velfærdssamfundet har bygget op ved at skabe et større, fattigere og mere udsat proletariat, til dels bestående af hjemløse. Vi må forvente mere kriminalitet, mere modborgerskab, mere vrangvillighed og mindre initiativ til at indgå i pålagte aktiviteter fra det strafregimente, som sanktionsloven vil udgøre, hvis den vedtages.

Vi foreslår at man i stedet for at straffe folk, vil forsøge at hjælpe dem til at få et arbejde, og forsøger at få mentorer til at gå med dem, være der for dem, og hjælpe dem - mest intensivt i starten af deres arbejde, samt i perioder, hvor de har det svært på arbejdet.

Vi er uforstående over for, at selv om et af målene med lovændringerne ifølge det oplyste er at gøre reglerne ensartede for forskellige grupper, er der med lovforslaget reelt lagt op til på flere områder at gøre loven mere belastende i forhold til udlændinge på overførselsindkomster end for danske statsborgere. Officielt fordi man vil integrere dem på arbejdsmarkedet, men reelt fordi man hellere vil sende dem hjem og gøre deres liv i Danmark lidet attraktivt.

Et forhold, der kun gælder for udlændinge er, at de vil blive sanktioneret, hvis de ikke udfylder en "Erklæring om integration og aktivt medborgerskab i det danske samfund" inden et bestemt tidspunkt defineret af Jobcenter/kommune/anden aktør. Sanktionen udgør mellem 600 kr. og 2100 kr. svarende til 3 gange en sanktion som engangsforetæelse for personerne, afhængig af, hvad de modtager i integrationsydelse. 2100 kr. er måske kun til et par sko, hvis man er statsminister, - men hvis man er fattig, som mange af disse mennesker er¹, er det en stor belastning, der går ud over en selv og ens familie.

Indførslen af denne sanktion er så meget mere uforståelig, da der netop er vedtaget en lov om at flygtninge ikke skal integreres, men hjemsendes. Der skal efter paradigmeskifte-loven bruges 2 mio. kr. på at få ordet "integration" til at udgå af lovgivningen. Når Danmark ikke længere vil give dem mulighed for integration, hvorfor skal de så underskrive en sådan erklæring, som først og fremmest omhandler såkaldte "danske værdier", som man alligevel ikke kan regne med kommer til at gælde for dem? Det de **oplever som danske værdier** er måske diskrimination og mobning af udlændinge, samt en stedse usikkerhed om, hvornår de risikerer at blive sendt hjem. Hjemsendelser med tvang sker jo p.t. mens der stadigvæk er krig i lande som Afghanistan, Somalia og Yemen, til fx. et såkaldt internt flugt alternativ (IFA) - til en by, hvor de reelt er mere udsat for vold end andre steder, men som de danske udlændingemyndigheder og Flygtningenævnet mener, man kan hjemsende til. Hvis Danmark ikke ønsker at integrere dem som medborgere, og ikke ønsker at beholde dem fra den dag, hvor udlændingemyndighederne og Flygtningenævnet selv ikke mener, de får en dom fra Menneskerettighedsdomstolen imod sig, når de tilbagesender flygtningene, hvorfor skal de så skrive under på alverdens ting, som af regeringen forstås som danske værdier?

Danske statsborgere kan jo heller ikke pålægges at skrive under på en lignende omfattende erklæring, og vil ikke blive sanktioneret, hvis de ikke får gjort det. Endelig er underskrift af erklæringen uden betydning for, om udlændingen får et job og bliver selvforsørgende eller ej.

¹ Institut for Menneskerettigheder anslår at børnefamilier ofte ikke kan leve af integrationsydelsen, som er beregnet til at være under det minimum, der er nødvendigt for at leve et normalt liv i Danmark. Det overtræder Grundloven § 75, stk. 2.

Indførsel af lov om betaling for tolk gør en drøftelse af, hvordan tingene skal opfattes og hvad det indebærer endnu mere vanskelig.

Desuden er ordlyden i et af de sidste afsnit misvisende: "*Jeg ved, at man som flygtning ikke længere har krav på beskyttelse, hvis forholdene i ens hjemland har ændret sig på en sådan måde, at man kan vende hjem.*" Reelt bliver fx flygtninge fra Somalia og Afghanistan hjemsendt til forhold som overtræder artikel 3 i EMRK og udgør refoulement. Hvordan skulle en flygtning kunne vide hvad sætningen står for, når den er misvisende, og hvordan skal vedkommende vide, at den ikke vil blive fortolket, som at han /hun ikke med sin underskrift på erklæringen samtykker til at få ophævet sin flygtningestatus efter en dansk regerings forgodtbefindende?

Selv om Udlændingestyrelsen ønsker den underskrevet samtidig med Integrationskontrakten med bopælskommunen, var erklæring oprindeligt lavet til, at den først skulle være underskrevet ved ansøgning om permanent ophold i Danmark. Vi kan ikke se andet, end at sanktionsmuligheden her er indført som ren chikane, og vi foreslår at den udelades.

Hvis en flygtning under integrationsprogrammet ønsker flytning til en anden kommune, er det nu denne kommune, der dels skal afholde flytteudgifterne, dels overtage ansvaret for "integrationsprogrammet". Det vil for mange flygtninge betyde, at det bliver helt umuligt at flytte, fordi tilflytningskommunen ikke vil pålægge sig selv de ekstra udgifter. Vi ser det som ren chikane af udlændinge på offentlige ydelser, hvilket er **meningsløst**, hvis en flytning netop kan give en bedre eller billigere bolig eller mulighed for et arbejde. P.t. bor mange flygtninge i midlertidige boliger, og dette bliver reglen med vedtagelsen af loven om paradigmeskifte.

Fremfor de anførte voldsomme **sanktioner ved udlandsophold af folk, der skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet**, synes vi man skal gå en anden vej, og genindføre mulighed for ferie, gerne i 5 - 6 uger om året ligesom det øvrige arbejdsmarked, og således normalisere forholdene for denne gruppe. Skal man gøre op, hvad samfundet reelt mister, når en kontanthjælpsmodtager snyder og rejser til udlandet nogle dage, mister samfundet reelt ikke noget, og kontanthjælpsmodtageren vender måske tilbage med lidt mere håb og energi til at komme ud af ledighed, sygdom eller misbrug.

Mange sanktioner i loven rammer de "små syndere", og er helt uproportionale. Det gælder som før nævnt manglende underskrivning af integrationserklæringen, og tillige ved manglende eller forsinket joblogning. Kravene til joblogning er, at det skal ske på en bestemt dansk hjemmeside, hvor en udlænding måske slet ikke forstår hele teksten. Vi synes også at det retsligt er forkert, at en del af de omfattede borgere, i hvert fald blandt udlændinge, reelt ikke vil kunne bruge en pc og joblogge, og reelt ikke kan vide, hvad der står på de hjemmesider, de skal logge på. Selv om forslaget lægger op til, at der kan ske fritagelse for kravet om joblogning på individuel basis, har jobcentret stadig som forpligtelse at forsøge at undervise den pågældende i det.

Vi foreslår i stedet for, at sanktioneerne ophæves, ikke kun inden for kontanthjælps - og integrationsydelsesdelen, men også hvad angår resourceforløbsydelsen. Og vi foreslår, at sagsbehandleren, indtil vedkommende selv med sikkerhed kan det, udfører jobloggingen sammen med modtageren. Når det gælder dem, som ikke er jobparate foreslår vi, at joblogging undlades. Mange mennesker visner hen og er utrolig angst for møderne med sagsbehandlerne i deres jobcentre, da de er bange for at blive pålagt job, de ikke kan klare, eller aktiviteter, de synes er uden indhold og mening, eller få sanktioner for forhold, de ikke har forstået. Selv om sagsbehandlerne pålægges at orientere dem om alting ved første fremmøde i jobcentret, er det ikke sikkert, de forstår det hele - fx hvis der ikke bruges tolk - eller kan huske alting.

Konklusion:

SOS Racisme finder at Sanktionsloven først og fremmest udgør en u hensigtsmæssig form for chikane af personer, der har været så uheldige at komme på offentlig forsørgelse. Denne chikane rammer alle, men flygtninge er særligt berørt af disse grunde:

- det vil med loven blive umuligt for de fleste under integrationsloven at flytte for at få nyt arbejde eller en bedre bolig, da tilflytningskommunen typisk vil sige nej til at betale flytteudgifter,
- de skal underskrive en integrationserklæring, som ikke lever op til simple kriterier om sandhed i dens udsagn, og som ikke er relevant i forhold til arbejdsmarkedet, og de kan blive sanktioneret med op til 2100 kr. i fradrag, hvis den ikke er underskrevet til tiden.

Den rammer dem også indirekte skævt, da flygtninges ydelser i forvejen ligger under et minimumsniveau, så enhver sanktion kan risikere at gøre dem hjemløse.

Vi går ind for, at man frem for at svinge piskan - især over flygtninge og andre udlændinge, som det nu er på mode - yder dem en mere håndholdt støtte, fx i form af decideret hjælp fra jobcentret, og gode mentorer m.h.t. at få dem i job: især løntilskudsjob og regulære job, og at man slækker på kontrollen fremfor at indføre et "Big Brother is Watching You" system - af såvel borgere som af kommuner: om kommunerne nu svinger piskan tilstrækkelig hårdt og får indberettet alle snydere til politiet, så de kan blive straffet, og kommunerne kan unddrages refusion af en del af udgifterne!

Vi har før set forskelle i kommunernes og statens politik på dette område: kommunerne har ingen glæde af, at deres borgere lider mest muligt, bliver hjemløse, sulter, eller skal isoleres helt eller smides ud af landet, fordi partierne bag paradigmeskiftet og sanktionsloven overtræder almindelige etiske regler i deres kamp for stemmer på at få "Udlændinge ud".

Tværtimod ønsker kommunerne, at deres borgere har det godt, at de bidrager til samfundet gennem selvforsørgelse og skat, og at de bidrager til, at kommunen kan leve op til sine forpligtelser på det sociale område for børn og ældre og syge. Her sidder mange af hænderne netop på udlændinge: især inden for omsorg og pleje, rengøring og vedligeholdelse, men i tiltagende grad også i andre servicejob. Desuden har kommunerne brug for dem i den offentlige transport og butikslivet.

Vi ønsker at Sanktionsloven tages af bordet, og at man - efter et valg - får en anden tilgang til folk, der er uden for arbejdsmarkedet og dagpengesystemerne. Denne gruppe er aktuelt stærkt voksende pga. de indførte karenstider i Danmark for at kunne blive dagpengeberettiget, men vil kunne blive mindre og fagforeningerne vil kunne styrkes, hvis karenstiderne, der i særlig grad rammer flygtninge og udlændinge frafaldes efter valget.

For SOS Racisme,

Anne Nielsen, Næstformand